

JAMHUURIYADDA SOMALILAND

**XEERKA CIIDANKA BOOLISKA SOMALILAND
(SOMALILAND POLICE FORCE LAW)**

XEER Lr: 63/2013 (2017)

(Xeerka waxa lagu daabacay cadad gaar ah oo Faafinta Rasmiga ah ee JSL oo soo baxay 6dii Janawari 2017)

**TUSMADA XEERKA CIIDANKA BOOLIISKA
(Oo aan ku daray - Tifatiraha)**

Xeer Madaxweyne (26 December 217)

Qodobka 1aad Erey-bixin

CUTUBKA 1AAD: MABAA'DIIDA GUUD

Qodobka 2aad Magaca Xeerka

Qodobka 3aad Ujeeddada Xeerka

Qodobka 4aad Habka Adeegsiga Xeerka

CUTUBKA 2AAD: MASUULIYADDA GUUD EE CIIDANKA BOOLIISKA

Qodobka 5aad Ciidanka Booliiska Somaliland

Qodobka 6aad Masuuliyadda Guud ee Ciidanka Booliska

Qodobka 7aad Xarumaha Hoggaaminta Ciidanka Booliska

Qodobka 8aad Shakhsiyadda Qaanuuneed

Qodobka 9aad Astamaha Ciidanka Booliiska Somaliland

Qodobka 10aad Xuduudda Hawl-fulineed ee Ciidanka Booliska

CUTUBKA 3AAD: HOGAAMINTA GUUD

Qoddobka 11aad Awoodda Madaxweynaha ee Ciidanka

Qodobka 12aad Doorarka Wasaaradda Arrimaha Gudaha ee Ciidanka

CUTUBKA 4AAD: QAAB-DHISMEEDKA CIIDANKA BOOLIISKA

Qodobka 13aad Qaab-Dhismeedka

Qodobka 14aad Awoodda Iyo Masuuliyada Taliyaha Ciidanka Booliiska

CUTUBKA 5AAD: WAAJIBAADDKA GUUD EE CIIDANKA BOOLIISKA

Qodobka 15aad Waajibaadka Guud ee Ciidanka Booliska

Qodobka 16aad Awooddaha Ciidanka Booliiska

Qodobka 17aad Xil-Gudashada Xubnaha Ciidanka Booliiska

CUTUBKA 6AAD: SHAQADA IYO ARRIMAHA CIIDANKA

Qodobka 18aad Shaqada Joogtada ah

Qodobka 19aad Dhammaadka Shaqada Xubnaha Ciidanka

Qodobka 20aad Diwaanka Guud ee Ciidanka

Qodobka 21aad Derajada iyo Dirreyska

Qodobka 22aad Fasaxyada Shaqada

Qodobks 23aad Mushaharada & Gunooyinka

Qodobka 24aad Abaal Marinta Xubnaha Ciidanka Booliska
Qodobka 25aad Dhimashadda, Dhaawaca iyo Naafada Xubnaha ciidanka Booliiska
Qodobka 26aad Hawlgelinta Ciidanka
Qodobka 27aad Qiimeynta Shaqada xubnaha ciidanka
Qodobka 28aad Dhaarta xubnaha Ciidanka

CUTUBKA 7AAD: ASLUUBTA & ANSHAX-MARINTA

Qodobka 29aad Hab-dhaqanka Asluubeedka ee Ciidanka
Qodobka 30aad Waxyaabaha Ka Reeban Xubnaha Ciiddanka Booliiska
Qodobka 31aad Talaabooyinka Anshax marineed
Qodobka 32aad Anshax Marinta Dambiyadda
Qodobka 33aad Reebanaanta iyo Anshaxmarinta Dambiyadda ka dhanka ah Bani Aadamimada

CUTUBKA 8AAD: CABBASHADA KA DHANKA AH CIIDDANKA BOOLIISKA

Qodobka 34aad Cabbashada ka dhanka ah Ciidanka Booliiska
Qodobka 35aad Magacaabista Gudidda Cabbashooyinka ka dhanka ah Ciidanka Booliska ee Heer Qaran
Qodobka 36aad Awoodda Guddida Cabashooyinka Ka-dhanka ah Xubnaha Ciidanka Booliska
Qodobka 37aad Cabbashada Ciiddanka Booliska

CUTUBKA 9AAD: HANTIDA, QALABKA, HUBKA & MIISAANIYADDA

Qodobka 38aad Diiwaangelinta Hantida Ciidanka Booliiska
Qodobka 39aad Daryeelka hantida iyo qalabka Booliiska
Qodobka 40aad Hubka & Rasaasta
Qodobka 41aad Miisaaniyadda ciidanka Booliiska
Qodobka 42aad Hanti Dhawrka Xisaabaadka Ciidanka
Qodobka 43aad Qaadhaanka Ciidanka Booliiska

CUTUBKA 10AAD: MASUULIYADA GUUD & MASUULIYAD GAARKA AH

Qodobka 44aad Masuuliyadda Denbiga iyo Ciqabtiisa
Qodobka 45aad Masuuliyad Madani

CUTUBKA 11AAD: WADA SHAQAYNTA CIIDANKA IYO MAAMULADA GOBOLADA

Qodobka 46aad Wada shaqaynta Ciidanka iyo maamulada Gobolada & Degmooyinka

CUTUBKA 12AAD: QODOBADA GABA-GABADA

Qodobka 47aad Amarada & Tilmaamaha (Tallooyin) Joogtada ah
Qodobka 48aad Kormeerka dhaqangelinta & dhamaystirka Xeerkan
Qodobka 49aad Awoodda Maamul ee Xeerka
Qodobka 50aad Tirtirid
Qodobka 51aad Dhaqangalka Xeerka

Xafiiska Madaxweynaha

Sum: JSL/XM/WM/222-06/122017

Taar: 26/12/2017

Wareegto Madaxweyne

Dhaqan-galka Xeerka Ciidanka Booliska

Xeer Lr. 63/2013

Markaan Arkay: Dastuurka Jamhuuriyadda Somaliland, Qodobka 90aad;

Markaan Arkay: Go'aanka Golaha Wakiillada Go'aan Lr.GW/KF-35/749/2017, summadiisuna tahay Ref: GW/G/26/168/2017, kuna taariikheysan 19/12/2017, ujeedadiisuna tahay soo gudbin go'aanka ansixinta Xeerka Ciidanka Booliska, Xeer Lr. 63/2013;

Markaan Arkay: Qodobada 75aad, 76aad, 77aad (5), 78 (3) ee Daturka Jamhuuriyadda Somaliland;

Waxaan soo-saaray:

Wareegtadan oo lagu baahinayo Dhaqan-galka Xeerka Ciidanka Booliska Jamhuuriyadda Somaliland, Xeer Lr. 63/2013.

Allaa Mahad Leh

Muuse Biixi Cabdi
Madaxweynaha Jamhuuriyadda Somaliland

JAMHUURIYADDA SOMALILAND

GOLAHA WAKIILADDU

- Markuu Arkay:** Qodobada 124aad, 24aad, 26aad, 27aad, 29aad, 32aad, iyo Qodobka 34aad ee Dastuurka Jamhuuriyadda Somaliland.
- Markuu ka Duulaya:** Nuxurka Qodobka 112aad ee Dastuurka Qaranka JSL kaas oo si cad u qeexaya Nabad-gelyada Gudaha iyo kaalinta ay ku leeyihiin maamulada Gobolada iyo Degmooyinka.
- Markuu tixgaliyay:-** In nafta aadamuhu ay tahay deeq Ilaahay, qofkastana uu xaq u leeyahay noloshiisa, wuxuu ku waayi karaa ay kaliya marka maxkamada horteeda uu kaga caddaado dembi uu xeer jideeyey.
- Markuu Qiimeeyay:** In dhismaha iyo tababaradda ciidanka boolisku uu Muhiimad gaar ah u leeyahay dhismaha qaranka jamhuuriyadda Somaliland.
- Markuu Dhagaystay:** Soo-jeedinta Wasiirka Wasaaradda Arrimaha Guddaha iyo Taliyaha Ciidanka Booliska Somaliland.

**Wuxuu soo Saaray
Xeerka Ciidanka Booliska Somaliland**

**Qodobka 1aad
Erey-bixin**

- Madaxweyne:** Waxa loola jeedaa Madaxweynaha Jamhuuriyadda Somaliland.
- Wasiir:** Waxa loola jeedaa Wasiirka Wasaaradda Arrimaha Gudaha Jsl.
- Taliyaha Ciidanka:** Waa Taliyaha Ciidanka Booliiska Jamhuuriyada Somaliland.
- Booliiska:** Waxa loola jeedaa Ciidanka Booliiska Jamhuuriyada Somaliland
- Taliska:** Waxa loola jeedaa Taliska Ciidanka Booliska.
- Qayb:** Waxa loola jeedaa Taliska Ciidanka Booliska ee heer Gobol.
- Waax:** Waxa loola jeedaa Ciidan Xirfad gaar ah u qaabilsan Ciidanka Booliiska, sida, ciidanka nabadgelyada wadooyinka, Dembi baadhista iyo ciidanka Wardoonka.
- Askari:** Waxa loola jeedaa xubinkasta oo ciidanka Booliiska kamid ah oo aan

darajo lahayn.

Sarkaal: Waxa loola jeedaa xubin kasta oo ciidanka Somaliland ka mid ah oo gaadha daraja xidigle iyo wixii ka sareeye.

Sarkaal-xigeen: Waxaa loola jeedaa xubin kasta oo ciidanka booliska ka mid ah oo leh darajada u Dhaxeysa alifle ilaa kormeere saddexaad.`

Ciidanka: Waxaloola jeedaa Ciidanka Booliiska JSL.

Mudnaan: Waxa loola jeedaa kala Sareynta xubnaha ciidanka Booliiska Somaliland "seniority"

Mutaysi: Waxa loola jeedaa Kasbashada dallaacadeed ama u Garashada, aqoon ee ay xubintu istaahisho "Merit."

Hakin: Waxa loola jeedaa ka-joojin shaqada si ku-meel-gaadh ah "Suspension"

Gef: - Waxaa loolaa jeedaa fal lagu mutaysan karo ganaax asluubeed

Dambi: Waxaa loola jeedaa fal gaadhsiisan Xukun maxkamadeed.

**CUTUBKA 1AAD
MABAA'DIIDA GUUD**

**Qodobka 2aad
Magaca Xeerka**

Xeerkan waxaa loogu yeedhayaa Xeerka Ciidanka Booliiska Somaliland.

**Qodobka 3aad
Ujeeddada Xeerka**

Ujeeddada Xeerkani waa:

1. In uu aasaaso qaab-dhismeedka, awooddaha iyo waajibaadka ciidanka Booliiska.
2. In uu sugo waajibaadka, xuquuqaha iyo masuuliyada xubnaha Booliiska ahaadaana kuwo sharciga ku salaysan.
3. In kor loo qaado Lana tayeeyo kartida Ciidanka Booliiska Somaliland iyo adeegyada bulsho ee ay Qaranka ugu xilsaaran yihiin.
4. In ciidanka booliska Somaliland loo tabbabar, loona habeeyo qaab waafaqsan Shuruucda Dalka & tan caalimaga ah.

Qodobka 4aad

Habka Adeegsiga Xeerka

Xeerkan waxaa lagu dhaqayaa dhamaan xubnaha Ciidanka Booliiska Somaliland ee waqtiga xeerkani dhaqangalo u diiwaangashan Ciidanka Booliiska Somaliland iyo dhamaan xubnaha sifo Xeerkan waafaqsan loogu diwaangaliyo Ciidanka Booliiska Somaliland.

**CUTUBKA 2AAD
MASUULIYADDA GUUD EE CIIDANKA BOOLIISKA**

**Qodobka 5aad
Ciidanka Booliiska Somaliland**

Ciidanka Boolisku waa:

1. Qayb ka mid ah Ciidamada Jamhuuriyadda Somaliland
2. U adeegaha bulshada, isagoo ka madaxbanaan loolanka siyaasadeed, dhexna u ah Xisbiyada ama ururada siyaasadeed ee Qaranka iyo bulshadaba.
3. Inuu u guto xilkiisa si waafaqsan Dastuurka iyo xeerarka dalka.
4. In uu ka qayb qaato difaaca dalka Xaaladdaha Dagaalka iyo xaaladdaha deg-dega ah isagoo gacan ka siinaya Ciidanka Qaranka si waafaqsan dastuurka JSL.

**Qodobka 6aad
Masuuliyadda Guud ee Ciidanka Booliska**

1. Booliiska Somaliland waxaa loo dhisay in ay masuul ka ahaadaan:
B) Sugida amaanka Guddaha ee dhulka Jamhuuriyadda Somaliland
C) Ilaalinta Dastuurka iyo shuruucda Jamhuuriyadda Somaliland

**Qodobka 7aad
Xarumaha Hoggaaminta Ciiddanka Booliska**

Xarunta Dhexe ee Hogaaminta Ciiddanka Boolisku waa Caasimada Jamhuuriyada Somaliland ee Hargeysa

**Qodobka 8aad
Shakhsiyadda Qaanuuneed**

1. Booliiska Somaliland wuxuu leeyahay shaqsiyadiisa qaanuuneed ee u gaarka ah, isagoo yeelanaya magaciisa iyo astaantiisa u gaarka ah, si waafaqsan Xeerkan
2. Booliiska Somaliland wuxuu leeyahay madax banaanidiisa maamul iyo maaliyadeed, gudashada shaqadiisana waa u madaxbanaan yahay.

**Qodobka 9aad
Astaamaha Ciidanka Booliiska Somaliland**

1. Astaanta ciidanka Booliisku waa madax goodir oo dulsaaran barkin hareerahana kaga wareegsan yihiin laba caleemood oo ku dhex jira midab Buluug ah.

2. Astaanta Ciidanka Booliisku waxay gaar u tahay Ciidanka Booliiska Somaliland oo keliya waana lama taabtaan.

3. Astaanta Ciidan Booliiska Somaliland waa in ay ka muuqataa direyskooda, shaambadahooda, aqoonsigooda iyo waxkasta oo u gaar ah Ciidanka.

Qodobka 10aad

Xuduudda Hawl-fulineed ee Ciidanka Booliska

Ciidanka Booliiska Somaliland wuxuu ka hawlgelayaa dhamaan xudduudihiisa dhuleed ee Jamhuuriyda Somaliland iyo Goob kasta oo kale oo sharciga Jamhuuriyada Somaliland ama sharciga Caalamiga ahi ogol yahay in ay ka hawlgalaan.

**CUTUBKA 3AAD
HOGAAMINTA GUUD**

Qoddobka 11aad

Awoodda Madaxweynaha ee Ciidanka

1. Madaxweynuhu waa Taliyaha Guud ee Ciiddamada JSL oo Ciiddankan Booliskuna ka mid yahay, sida waafaqsan Qoddobka 90aad ee Dastoorka JSL.
2. Talliyaha Guud ee Ciiddanka Booliska & ku xigeenadiisa waxaa magacaabistooda & xilka qaadistoodaba leh Madaxweynaha JSL.
3. Waxa kale oo awoodda Madaxweynaha ka mid ah hadba hawlaha kale ee Xeerkan & Xerarka kale awood u siiyeen.
4. Darajooyinka xidigle iyo wixii ka sareeya madaxweynaha ayaa digreeto Madaxweyne ku soo saaraya

Qodobka 12aad

Doorka Wasaaradda Arrimaha Gudaha ee Ciidanka

1. Wasiirka Arrimaha Guduhu wuxuu kala talinayaa Madaxweynaha magacaabista & xil ka qadista Talliyaha Ciiddanka Booliska & Ku-xigeenadiisa isaga oo raacaya Xeerkan & Xeer-nidaamiyihiisa si waafaqsan Xeerkan
2. Soo saarista Xeer nidaamiyaha Xeerkan isaga oo la tashanaya taliyaha ciidanka iyo aqoonyahanada sharciga.
3. Qabyo tirka baahida agabka ciidanka Booliiska
4. Soo saarista tilmaamo, hagayaal guud oo lagu fulinayo siyaasada Qaranka iyo qorshayaasha amaanka dalka la xidhiidha.
5. La socodka xaaladda nabadgelyo iyo hubinta in ciidanku guud ahaan hawshoodii u gudanayaan si Xeerkan iyo Dastuurka waafaqsan.

6. Tayaynta ciidanka Booliiska ka dib marka uu taliyaha ciidanka la tashado.

7. Arrinta la xidhiidha Dalacaada Ciidanka Booliiska waxaa lala socodsiinayaa Wasiirka Arrimaha Gudaha.

CUTUBKA 4AAD
QAAB-DHISMEEDKA CIIDANKA BOOLIISKA

Qodobka 13aad
Qaab-Dhismeedka

1. Qaab-dhismeedka ciidanka booliiska Somaliland waxa uu ka kooban yahay;
  - B) Taliska ciidanka booliiska oo ka kooban
    - 1) Taliye
    - 2) Laba Taliye ku xigeen
    - 3) Hoggaano
  - T) Qaybo iyo Waaxo toos u hoostag Taliska.
  - J) Saldhigyo iyo Rugo

Qodobka 14aad
Awoodda Iyo Masuuliyada Taliyaha Ciidanka Booliiska

1. Sarkaalka taliyaha ciidanka booliiska loo magacaabayaa waa in uu
  - b) Leeyahay karti, aqoon akaademiga iyo waaya'aragnimo
  - t) Leeyahay awood hogaamineed oo uu ku hanan karo xilkaa loo igmaday
2. Taliyuhu waa masuulka ugu sareeya hogamaaminta iyo maamulka ciidanka booliiska.
3. Taliyaha ciidanka booliiska Somaliland isagoo dhowraya Xeerarka iyo Xeer-nidaamiyaha u degsan ciidanka booliiska, wuxuu awood u leeyahay: -
  - B. Horumarinta iyo isu xidhka shaqo iyo hawl-galinta ciidanka
  - T. Qorsheynta iyo Jaangoynta tirada ciidanka hadba sida baahida shaqo tahay
  - J. inuu wasiirka arrimaha Gudaha si joogto ah ula socodsiyo Xaalada nabadgalyada guud ee dalka
  - X. Qabyo tirka iyo qalabeynta ciidanka sida gaadiidka, Isgaadhsiinta iwm iyo inuu hirgaliyo barro caafimaad oo ciidanka u gaar ah.
  - Kh. Abuurida nidaam guud oo la xidhiidha habka qorista booliiska iyo shaqaalaynta, aqoonta iyo tababarrada, labiska dirayska iyo qaadashada hubka, iwm
  - d. Abuurida xarumaha tababarada booliiska, kashaqaynta iyo fududaynta helitaanka tababarro aqooneed iyo xirfadeed ee dalka
  - r. Magacaabida guddi qiimeyneed.
  - s. Dalacaadda derajooyinka, wuxuu taliyaha ciidanku awood u leeyahay wixii ka hooseeya xidigle isagoo oo ku soo saaraya wareegto.

CUTUBKA 5AAD
WAAJIBAADDKA GUUD EE CIIDANKA BOOLIISKA

Qodobka 15aad
Wajibaadka Guud ee Ciidanka Booliska

Waajibaadka Guud ee ciidanka booliiska Somaliland waa: -

1. Illaalinta iyo sugida nabadgelyada dalka guddihiisa.
2. Badbaadinta iyo illaalinta nafta iyo hantida guud iyo ta gaar ahaaneed ee dadka.
3. Ilaalinta Xoriyaadka aasaasiga ah ee qofka.
4. Fulinta iyo ku dhaqanka shuruucda iyo xeerarka dalka u dejisan
5. Ka hortagga iyo baadhista denbiyada si waafaqsan Xeerarka dalka
6. Tiro-koobka iyo ururinta faldanbiyeedka sanad kasta.
7. Dabagalka iyo soo qabashada eedaysanyaasha iyo horgeyntooda maxkamadda.
8. Oogista dacwaddaha maxkamaddaha hortooda ay booliisku wakiil uga noqon karaan falkii iyo heerkii uu xeer ilaaliyaha guud u igmaddo.
9. Xidhiidhka iyo wadda shaqaynta Hay'adaha amniga ee kale.
10. Xidhiidhka booliiska caalamiga ah (Interpol) diblomaasiyiinta shisheeye ee dalka jooga.
11. Ilaalinta iyo sugidda nabad-gelyada
12. Ka qaybgalka hawlaha gurmada hadii ay dhacaan duruufo lama filaan ah sida duufaanadda, dhulgariirka iwm.
13. Taageerada iyo xoojinta ciidanka qaranka haddii ay timaado xaalad dagaal.
14. Ilaalinta maamuuska iyo dhawrista xasaanadda iyo karaamadda shakhsinimo ee Golayaasha Qaranka.
15. Ilaalinta xarumaha hay'adaha dawladda, Sugida amniga madaxda sare ee xukuumada, xubnaha baarlamaanka, martida iyo dublamaasiyiinta wadamada shisheeye.
16. Isku dubaridka iyo kaydinta xogta denbiilayaasha iyo bixinta cadaynta dambi la'aanta.
17. Samaynta xog isweydaarsiyada iyadoo lala abuurayo xidhiidh iskaashi booliiska Wadamada aynu jaarka nahay.
18. Fulinta amaradda iyo go'aanada sharciga ah ee kazoo baxa Maxkamaddaha iyo Xeer Illaalinta.
19. Horgeynta markhaatiyada maxkamadaha ee dacwad oogista.
20. Qabashada alaabada kootarabaanka ah iyo u gudbinta hay'adaha cashuuraha.
21. Xaqiijinta ku dhaqanka xeerarka wado-marista gaadiidka iyo baadhista shilalka.
22. Ururinta, qiimaynta iyo ku baahinta hay'addaha ay khusayso denbiyada iyo shilalka guud ee dalka ka dhaca.
23. Fulinta awoodaha iyo waajibaadyada kale ee ay siiyeen Xeerarka kale ee dalku.

Qodobka 16aad
Awoodaha Ciidanka Booliiska

Ciidanka Booliisku wuxuu awood u leeyahay:

1. In ay qabtaan, xidhaan, iyagoo sharciga u raacaya cid kasta oo fal denbiyeed diyaarinaya, isku dayaya, amaba faraha kula jirta si waafaqsan xeerkan iyo xeerarka kale.
2. Xubnaha Ciidanka Booliisku waxay qaadan karaan hub marka ay fulinayaan hawlo shaqadooda la xidhiidha.
3. Xubnaha Ciidanku waxay adeegsan karaan awood iyo xoog aan dhaafsiisnayn xadka xeerkan iyo xeerararka kale ee dalku u ogol yihiin.
4. Sida uu xusayo faqrada 3aad ee Qodobkan xubnaha ciidanku waxay adeegsan karaan awood hadii ay naf iyo maal ku nabadgelinayaan ama ay la ahaato xaalad u

baahan inay is difacaan iyagoo raacaya Xeerkan.

5. Xubnaha Ciidanku markasta oo ay fulinayaan sharciga iyo Xeerarka dalka waa in ay ilaaliyaan xuquuqda qofka iyo anshax dhaqameedka suuban.

6. In ay ku horgeeyaan eedaysanayaasha Maxakamada horteeda muddo aan ka badnayn 48 saacadood gudohood.

7. Ciidanka Booliisku xabad nool uma adeegsan Karaan dad aan hubeysnayn haday dhacdon waxaa ka masuula cidda amarkaa bixisay.

8. Markasta oo ciidanka booliisku Hawl-gal fulinaayo sarkaalka Ciidanka wata oo keliya ayaa u xaq leh inuu la hadlo cidda hawsha lagu fulinayo.

9. Si xeerkan iyo xeerarka kale ee Dalka waafaqsan hadii hawlgalada ay Ciidanka Boolisku fullinayaan ay ku keento dadwaynaha dhibaato keentay dhimasho, dhaawac, iyo burbur maaliyadeed marka la hubiyo baaxada dhibaataadu inta ay leegtahay waxaa waajib ah in loo gudbiyo Xumuuda JSL, si loo siiyo magdhow ciddii ay dhibaataadu ku dhacday.

Qodobka 17aad

Xil-Gudashada Xubnaha Ciidanka Booliiska

1. Xubinkasta oo booliis ahi waa in ay haysataa kaadhka aqoonsiga (ID card), taysaro iyo Number ku muujisan direyskooda.

2. Xubinkasta oo ciidanka booliiska ka tirsan oo qabanaysa shaqo waa in waajibkeeda iyo awooddeeduba cayiman yahay.

3. Waa in Hadal/qoraal loogu sheegaa hawsha ay u xilsaaran tahay, waajibaadkeeda iyo awoodeeda, isla markaana lagu tababaraa.

4. Nooca tababarka, xarumaha tababarka, xiligiisa iyo wixii la xidhiidha waxa lagu xusayaa Xeer- nidaamiyaha.

5. Sarkaalka u dira hawl aan Sharciga waafaqsanayn xubin ama koox ciidanka booliiska ka mid ah, isagaa ka masuul ah wax kasta oo khalad ama gef ama khasaare ka yimaada hawlgalkaa.

CUTUBKA 6AAD

SHAQADA IYO ARRIMAHA CIIDANKA

Qodobka 18aad

Shaqada Joogtada ah

Waxaa loo aqoonsanayaa in si joogto ah shaqada booliiska ugu jirto xubin kasta oo si rasmi ah loogu qaatay ciidanka booliiska oo:

- a) Shaqada ku jirta
- b) Fasax ku maqan
- c) Shaqada laga hakiyay.

Qodobka 19aad

Dhammaadka Shaqada Xubnaha Ciidanka

1. Shaqada xubnaha ciidanka boolisku waxay dhamaanaysaa haddii ay dhacdo mid ama wax ka badan sabahan soo socda: -

B. Geeri ku timaada xubinta booliiska.

T. Haduu ama Haday gaadho da'da hawlgabka isagoo shaqada sii hayn karo haddii loo arko lagamarmaan

J. Haddii dhakhtar caddeeyo in aanu hawsha gudan karin.

X. Haddii uu is-casisho oo isla markaana laga aqbalo, waana in ay ahaataa qoraal rasmiya.

KH. Haddii shaqada lagaga eryo sifo sharciga waafaqsan

D. Haddii uu ku dhaco xukun maxkamadeed oo kama dambays ah.

Qodobka 20aad **Diwaanka Guud ee Ciidanka**

1. Xubin kasta oo ka tirsan ciidanka booliiska waxay yeelanaysaa fayl u gaar ah oo loo sameeyo maalinta la qoro shaqada, iyadoo dhacdo kasta oo noloshiisa ama nolosheeda ciidanimo la xidhiidha lagu kaydinayo, sida noocyada shaqo ee uu qabtay, tababarada uu qaatay, waxbarashada uu helay, dalacaada, xilka, abaal-marinta, anshax marinta, bedelka, hoos u dhigida, denbiyada uu galay, fasaxyada iyo dhacdo kasta oo kale oo ay tahay in la kaydiyo, iyadoo faylkaasi yeelanayo lambarka ciidan ee la siiyay maalintii la qoray.

2. Qaabka loo xafidayo, cida awoodda u leh wax ka bedelkiisa iyo habka lagu ogolaan karo eegistiisa ama nuqul ka helidiisa waxaa lagu nidaaminayaa Xeer- nidaamiyayaasha ciidanka booliiska Somaliland oo uu Wasiirka Arimaha Gudahu soo saarayo

Qodobka 21aad **Derajada iyo Dirreyska**

1. Derajada iyo dirreyska ciidanka booliiska waxa lagu soo saarayaa Xeer nidaamiye gaar ah.

2. Xubnaha Ciidanka Booliisku waxay u kala amar qaadanayaan sida ay u kala derejo sareeeyaan.

3. Haddii laba qof oo Ciiddanka Booliiska ka tirsani isku darajo noqdaan waxay u fullaysaa kala amar- qaadashadooda sida ay derejada ugu kala hor qaateen, haddii ay mar wada qaateena sida uu magacooddu uu ugu soo kala horeeyo liistadda.

Qodobka 22aad **Fasaxyada Shaqada**

Fasaxyada xubnaha booliiska, noocyada fasaxa, hab- raaca fasax bixinta iyo cidda awoodda u leh ogolaanshaha fasax kasta, waxaa lagu sheegayaa Xeer- nidaamiyahaa xeerkani jidaynayo.

Qodobks 23aad **Mushaharada & Gunooyinka**

Xubin kasta oo ciidanka booliiska ahi:-

1. Waxay yeelanaysaa mushahar go'an.
2. Waxay yeelan kartaa gunno.
3. Heerarka mushaharka iyo gunnooyinka waxa lagu soo saarayaa xeer madaxweyne marka uu la tashado haya'ddaha ay khusayso
4. In la siiyo mushahar u dhigma shaqada uu hayo.
5. Wuxuu kaloo mutaysan karaa gunno waxaana lagu faah-faahinayaa xeer-nidaamiyaha ciidanka booliiska Somaliland.

Qodobka 24aad

Abaal Marinta Xubnaha Ciidanka Booliska

1. Xubnaha ciidanka booliska waxaa la siin karaa abaal- gudyadan soo

Socda iyagoo qoraal ah faylkiisana loo galinayo: -

- b. Amaan caad ah
- t. Abaal gud caad lacageed
- a. Amaan gole jog
- x. Abaalgud qiimayn hawleed
- Kh. Bilad sharaf ama bilad geesi
- d. Dalacaad abaal marin gaar ahaaneed
- r. Fasax abaalgud.

2. Farqada 1aad ee qodobkan abaal-gudyadaas cidda bixinaysa iyo qaabka loo bixinayo abaalmarinta waxaa lagu Xusayaa xeer nidaamiyaha uu xeerkani jidaynayo.

Qodobka 25aad

Dhimashadda, Dhaawaca iyo Naafada Xubnaha ciidanka Booliiska

1. Xubinta ka mid ah booliiska ee lagu dilo isagoo waajibaadkiisa ciidan gudanaya ama lagu dilo aargoosi ka dhashay waajibaadkiisa ciidan ee uu gudanayey waxaa magtiisa ama magteeda bixinaya dawlada, waxaana la horgaynayaa cadaalada

2. Xubinta Ciiddanka Booliiska ee lagu dilo hawl-gal sharciga waafaqsan waxaa dhibane ka ah Qaranka JSL, oo ay waajib ku tahay inuu bixiyo magtiisa ama dhaawaciisaba. Ciddii falkaas gaysatayna meel kastaba ha tagtee qaranka ayaa ka goosanaya, soona qabsanaya, sharcigana hor keenaya.

3. Xubin kasta oo booliis ah oo lagu dhaawaco ama ku dhaawacanta ama ku naafawda ama waxyeelo soo gaadho iyadoo waajibaad Ciidan gudanaysa wuxuu ama waxay dawlada xaq ugu leeyahay daawayntiisa iyo xannaanayntiisaba.

4. Naafada iyo dhaawaca xubnaha booliiska waxaa lagu nidaamiyaa xeer-nidaamiyaha ciidanka booliiska Somaliland

Qodobka 26aad

Hawlgelinta Ciidanka

Xubin kasta oo Ciiddanka Booliiska ka tirsan waxaa loo bedeli karaa goob aan ahayn goobtii uu shaqada ka hayay ama shaqo ka duwan shaqadii uu hayay oo la xidhiidha

waajibaadka Ciiddanka Booliiska si waafaqsan xeerkan.

Qodobka 27aad
Qiimeynta Shaqada xubnaha ciidanka

Qof kasta oo ciidanka booliiska ka tirsan, wax qabadkiisa, kartidiisa, asluubtiisa, daacadnimadiisa iyo hawl-karnimadiisa waxaa si joogta ah loogu samaynayaa qiimayn, iyadoo hab-raaca qiimaynta, ka go'aan qaadashada qiimaynta, iyo masuuliyiinta qiimaynta u xilsaaran lagu faahfaahin doona Xeer-nidaamiyaha.

Qodobka 28aad
Dhaarta xubnaha Ciidanka

Xubin kasta oo ciidanka booliiska Somaliland loo qaato marka shaqada la qorayo waa in la mariyaa dhaartan dastuuriga ah ee ku xusan qodobka 129aad ee Dastuurka qaranka una dhigan sidan

"WAXAAN ILAAHAY UGU DHAARTAY IN AAN U NOQONAYO DAACAD DIINTA ISLAAMKA, DALKAYGA SOMALILAND, DADKIISANA KU MAAMULAYO SINNAAN IYO CADDAAALAD INTA AAN XILKA HAYO".

CUTUBKA 7AAD
ASLUUBTA & ANSHAX-MARINTA

Qodobka 29aad
Hab-dhaqanka Asluubeedka ee Ciidanka

1. Ciidanka Booliisku waa in uu yeeshaa hab-dhaqanka asluubeed, kaas oo laga rabo xubin kasta oo ciidanka booliiska ka tirsan.
2. Hab-dhaqanka asluubeed ee faqrada 1aad ee qodobkani xustay waxaa lagu faahfaahinayaa Xeer- nidaamiyaha ciidanka booliiska.

Qodobka 30aad
Waxyaabaha Ka Reeban Xubnaha Ciiddanka Booliiska

Xubnaha ciidanka booliska waxaa ka reeban:

1. In aanay dan gaar u ah u adeegsan awoodooda iyo haybadooda booliisnimo.
2. In ay qabtaan shaqo kale oo ka duwan tan ciidanka inta ay ciidanka ka tirsan yihiin.
3. In aanay kala hor-iman hub ciidamada kale ee Qaranka, ciidanka booliiska dhexdiisa ama dadka rayidka ah, marka laga reebo xaaladaha sharcigu u ogolaaday.
4. Inay xubin ka noqdaan xisbi siyaasadeed ama urur Siyaasadeed.
5. Inay bixiyaan xog ama ka waranto xaalad ciidanku la kulmay ama xubintaasi la kulantay.
6. In ay aqbalaan hadiyad ama wixii lagu sharfo haday tahay mid si toos ah lagu siiyey ama cid kale loo soo mariyey.
7. Inay iscasilaadeeda soo gudbisoo iyada oo lagu jiro xaalad dagaal, xaalad degdeg ah ama baadhisi ku socoto.

Qodobka 31aad
Talaabooyinka Anshax marineed

1. Waxaa banaan in xubinta ciidanka booliiska ee lagu helo gef ka dhan ah xeerkan lagu qaado mid ka mid ah anshax-marinahan:

b) Digniin qoraala faylkiisana loo galiyo

t) Mushahar ka goyn aan ka badnayan afar dalool oo meel mushaharka xubinta muddo aan ka badnayn laba bilood qoraala faylkiisana loo galiyo.

j) Guno ka joojin muddo aan ka badnayn saddex bilood qoraala faylkiisana loo galiyo.

x) Dalacaad ka reebis muddo aan ka badnayn sanad xilliguu mutaystay qoraala faylkiisana loo galiyo..

Kh) Xadhigasluubeed aan ka badnayn 42 maalmood.

D) Cida awoodda u leh anshax marinta waxa lagu qeexi doonaa xeer-nidaamiyaha Xeerkan.

Qodob 32aad
Anshax Marinta Dambiyadda

1. Xubin kasta oo booliiska ka tirsan ee gasha fal dambiyeed ka dhan Xeerkan iyada ayaa ka masuul ah waxaan lagu ciqaabayaa si waafaqsan qodobka Qodobka 34aad ee xeerkan.

2. Masuul kasta oo amra in ciqaabaha anshaxmarineed ee ku xusan Qodobka 34aad waa in la diwaangeliyo xaashida dambiyada ciidanka booliiska nuqul ka mid ahna la siiyo guddida cabashooyinka iyo guddida cabashooyinka ka dhanka ah booliiska.

3. Talaabooyinka anshax marineed si xeerkan waafaqsan waa in lagu soo saaro Xeer nidaamiye gaar ah.

4. Taliyaha ciidanku wuxuu awood u leeyahay in uu u yeedho dhagaystana xubinta booliiska ee lagu soo eedayay faldambiyeed is difaaciisa (power to summon) waana in uu ku dhaariyo dhaarta ku xusan qodobka 30aad ee Xeerkan kana qabto wixii cadaymo qoraal ah ee uu haysto.

5. Xubinta Booliiska ee u hogaansami wayda farqada 4aad ee qodobkan diida ama ku guul daraysta in muddadaa loo qabtay inuu ku iman waayo ama diida inuu bixiyo cadayn afeed ama qoraal waxaa lagu qaadayaa fal dambiyeedyada anshax marinta ee ku xusan qodobka 34aad ee xeerkan.

6. Xubin kasta oo booliis ah oo u adeegsada haybadiisa booliisnimo si ka baxsan anshaxa suuban iibiya ama dayaca hub noocyadiisa oo dhan ama la safta koox gaar ah waxaa lagu qaadayaa fal ciqaabeed ka dhan.

Qodobka 33aad
Reebanaanta iyo Anshaxmarinta Dambiyadda ka dhanka ah Bani Aadamada

Waxaa ka reeban xubnaha ciidanka booliska:

1. Ma banaana fal dambiyeed kasta oo ka dhan ah baniaadanmimada sida jidh-dilka, Maskax ka dil iyo dhamaan faldambiyeedyada ku sifooba.

2. Xubin kasta oo booliis ah ee ku kacda faldambiyeedyada ku xusan faqrada

1aad ee qodobkan isaga ayaa ka masuul ah.

3. Xubin kasta oobooliis ah oo ku sifawda farqada 1aad ee qodobkan waxaa lagu ciqaabayaa xadhig gaadhaya 5 ilaa 10 sanno.

**CUTUBKA 8AAD
CABBASHADA KA DHANKA AH CIIDDANKA
BOOLIISKA**

**Qoddobka 34aad
Cabbashada ka dhanka ah Ciidanka Booliiska**

1. Cabashooyinka ka dhanka ah Ciidanka Booliiska Somaliland waxa looga cabanayaa Taliyaha awoodda u leh iyadoo lagu hagaajinaayo xafiisyada dabagalka iyo cabashooyinka Booliiska Somaliland (Internal Control/complaint Unit).

2. Hadii cabashadu uu waxba ka qaban waayo Booliisku ama cidii cabanaysey ay ku qanci weydo jawaabta waxaa cidda dacwooneysa cabashadeeda usoo gudbinaysaa guddi madaxbanaan oo layidhaahdo guddiga madaxa banaan ee cabashooyinka ka dhanka ah ciidanka Booliiska (independent police complain commission), Gudiddaas oo ka kooban:

- a. Xubin Guddida nabadgelyada iyo Difaaca ee GolahaGuurtida (Gudd)
- b. Xubin Guddida Arimaha Guddaha ee Golaha Wakiilada
- c. Xubin Wasaarada Arimaha Guddaha (Xoghaye)
- d. Xubin Sarkaal Booliiska ka tirsan/Khabiir booliis
- e. 2 Xubnood Qareeno madax banaan oo aqoon u leh Shuruucda Dalka
- f. Xubin Gudidda Xuquuqal insaanka ah.

3. Cabashooyinka ka dhanka ah Ciidanka Booliiska ee Gobolada iyo Degmooyinka waxaa loo gudbinayaa guddi Heer Gobol iyo heer Degmo oo lagu magacaabayoo Xeer-Nidaamiye uu soo saarayo Wasiirka Arimaha Gudaha marka uu dhaqangalo Xeerkan kadib muddo sadex (3) bilood gudahood ah waxaana ogeysiin la siiinayaa guddoomiyaha gobolka (Badhasaabka gobolka) ay cabashadu khusayso.

**Qodobka 35aad
Magacaabista Gudidda Cabashooyinka ka dhanka ah
Ciidanka Booliska ee Heer Qaran**

Guddida Cabashooyinka waxaa loo soo xulayaa: -

1. Xubinta Gudida Nabad Gelyada iyo Difaaca ee Golaha Guurtida waxa soo magacaabaya Gudoomiyaha Golaha Guurtida.
2. Xubinta Gudida Arrimaha Guddaha Iyo Difaaca ee Golaha Wakiilada waxa soo magacaabaya Gudoomiyaha Golaha Wakiilada.
3. Xubinta Wasaarada Arrimaha Guddaha waxa so magacaabaya Wasiirka Wasaarada Arrimaha Guddaha.
4. Xubinta Xuquuqda Aadamaha waxa soo magacaabaya Gudoomiyaha Hay'adda Xuquuqa Aadamaha ee Qaranka JSL.
5. Xubinta Sarkaalka Sare ah ee Booliska waxaa soo magacaabaya Taliyaha Ciidanka Booliska.
6. Labada xubnood ee Qareenada waxa so magacaabaya Ururka Qareenada JSL.

Qodobka 36aad
Awoodda Guddida Cabashooyinka Ka-dhanka ah
Xubnaha Ciidanka Booliska

Awoodaha Guddidu waa: -

1. Inay soo baadhaan markay helaan cabasho ka dhan ah Xubnin ama koox ka mid ah Ciidanka Booliiska waxaanay qaadayaan talaabooyinkan
  - b. Inay u yeedhaan dhinacyada (power to summon)
  - c. Inay dhegeystaan dacwada dhinacyadda
2. Waxay u xil saaran yihiin in ay talaabo ka qaadaan denbiyada ka dhanka ah xuquuqda aasaasiga ah ee Bani'aadanimoo ee ku xusan xubinta 3aad ee Dastuurka
3. Inay go'aan ka soo saaraan dambiyada ku xusan farqada 2aad ee qodobkan go'aankooduna waxa uu ku ansaxayaa (2/3) tirada xubnaha cod bixinta leh
4. Muddada Xilkoodu waa saddex Sanadood.
5. Inay go'aankooda u gudbiyaan Xeer ilaalinta Guud si ay ugu soo oogto Dacwad xubintii booliiska ahayd ee fal denbiyeedka gashay.
6. Xeer Ilaaliyaha Guud waa in uu muddo todoba cisho gudahood ah ku oogaa dacwada.
7. Gudiddu kulankooda ugu horeeya waa inay samaystaan Xeer nidaamiye u gaara oo hawshooda qeexaaya, waxaanay xafiis ku yeelanayaan xarunta Wasaarada Arimaha Gudaha.
8. Cabashooyinka ka dhanka ah Ciidanka Booliiska ee Gobolada iyo Degmooyinka waxaa loo gudbinayaa guddi Heer Gobol iyo heer Degmo oo lagu magacaabayo Xeer-Nidaamiye uu soo saarayo Wasiirka Arimaha Gudaha marka uu dhaqangalo Xeerkan kadib muddo sadex (3) bilood gudahood ah waxaana ogeysiin la siinayaa guddoomiyaha gobolka (Badhasaabka gobolka) ay cabashadu khusayso.

Qoddobka 37aad
Cabbashada Ciiddanka Booliska

- 1) Haddii qof ama koox Ciiddanka Booliska ka tirsani ay ka cabbanayaan Madaxdooda ama ay dhibaato kale la soo deristo, waxay codsigooga u gudbinayaan Taliyaha Ciidanka ay ka tirsan yihiin.
- 2) Haddii uu Taliyuhu wax ka qaban waayo cabbashadaasi waxay u gudbinayaan Taliyaha Guud ee Ciidanka Booliska.
- 3) Haddii Taliyaha Guud ee Ciidanku uu cabbashadaasi waxba ka qaban waayo waxay u gudbinayaan Wasiirka Wasaarada Arimaha Gudaha.

CUTUBKA 9AAD
HANTIDA, QALABKA, HUBKA & MIISAANIYADDA

Qodobka 38aad
Diiwaangelinta Hantida Ciidanka Booliiska

1. Ciidanka booliisku wuxuu yeelanayaa hanti guurta iyo ma guurto ah oo uu u adeegsanayo gudashada waajibaadkiisa, waana hanti qaran, cidina dan gaar ah uma isticmaali karto.

2. Dhammaan hantida ma guurtada ah ee ciidanka booliiska waa la diiwaangelinayaa.

3. Taliyaha ciidanka booliisku wuxuu dejinayaa hab-raacyo maamul (Administrative procedures) oo si gaar-gaar ah loogu maamulo hantida ciidanka.

Qodobka 39aad
Daryeelka hantida iyo qalabka Booliiska

Xubin kasta oo ciidanka ka mid ah waxa ku waajib ah ilaalinta, dayactirka iyo daryeelka hantida iyo qalabka ciidanka booliiska ee uu mas'uulka ka yahay.

Qodobka 40aad
Hubka & Rasaasta

Hubka Dawlada ayaa iska leh, qoryaha iyo rasaasta lagu qarameeyo xubnaha ciidankana, waxay ka mid noqonayaan hubka ciidanka, dibna looguma celinaayo xubinta ciidanka ka tagta ama laga eryo ama hawlgab noqota ama geeriyoota.

Qodobka 41aad
Miisaaniyadda ciidanka Booliiska

1. Dhaqaalaha ciidanka booliisku wuxuu ka iman karaa:
  - a) Xaddiga miisaaniyada Qaranka looga qoondeeyay Booliiska
  - b) Kaalmo xukuumada dhexe ku kabto
  - c) Kaalmo D/hoose ku kabaan
  - d) Qormada ganaaxyada sharcigu uga qoondeeyay.

2. Maaliyada booliiska waxaa lagu maamulayaa hab waafaqsan Xeerarka xisaabaadka dawlada, xeer- nidaamyada booliiska iyo hab-raaca maamul ee xeerkan lagu sheegay.

3. Taliyaha booliiska iyo saraakiisha uu u igmadaa waxay masuul ka yihiin ilaalinta, kormeerka, dabagalka habsami u maamulka maaliyada booliiska.

Qodobka 42aad
Hanti Dhawrka Xisaabaadka Ciidanka

Taliyaha ciidanka booliisku wuxuu abuurayaa hanti- dhawr gudaha ah (Internal Auditor) oo ciidanka gaar u ah oo ka kooban saraakiil aqoon dheer iyo waaya'aragnimo u leh xisaabaadka oo si waqtiile ah ama mar kasta oo loo baahdo shaqayn kara.

Qodobka 43aad
Qaadhaanka Ciidanka Booliiska

Ciidanka Booliisku waxuu samaysan karaa sanduuq dhaqaale oo ku yimaada qaadhaanka ciidanka booliiska dhexdooda, waxaana qeexi doonna xeer-nidaamiyaha.

CUTUBKA 10AAD

MASUULIYADA GUUD & MASUULIYAD GAARKA AH

Qodboka 44aad

Masuuliyadda Denbiga iyo Ciqaabtiisa

1. Xubnaha ciidanka booliisku waxay masuul ka noqonayaan denbiyada ay sida badheedhka ah uga galaan Qaranka, waxaana loo raacayo xeerarka ciidamada iyo xeerka ciqaabta guud.
2. Denbiyada ay sida badheedhka uga galaan dadweynaha waxaa loo gudbinayaa maxkamadaha caadiga ah (Civilian courts), waxaana loo raacayaa Xeerka ciqaabta guud
3. Haddii uu taliyaha qaybtu/waaxdu u arko in aan falka xubintu gaadhsiisnayn in maxkamad lagu horgeeyo ama uu maxkamad u gudbinta ku waafaqi waydo taliyaha ciidanka, xubinta waxa lagu anshax marinayaa si waafaqsan xeerka anshaxa.
4. Xubnaha ciidanku loo raaci maayo fal kasta oo ay ku galaan isticmaalka awoodda xeerku bixiyey Gudasho waajib is difaac, xaalad baahiyeed sharci u adeegsi hub si waafaqsan qodobada 33, 34, 35 & 36aad Xeerka Ciqaabta Guud.

Qodobka 45aad

Masuuliyad Madani

1. Xubinta ciidanka booliiska looma raacyo masuuliyad madani ah ama magdhaw ka dhashay fal ay ku gashay iyadoo sharciga ilaalinaysa gudanaysa hawsheeda ciidan si waafaqsan sharciga.
2. Dawlada ayaa masuul ka noqonaysa magdhawga madani ee ka yimaada:
  - b. Falka xubinta ciidanka booliisku ku gasho amar sarkaal awood u leh
  - t. Falka xubinta ciidanku ku gasho iyadoo shaqadeeda gudanaysa kama' ama taxadir daro.
  - J. Magdhawga ama cawil celinta ka dhalata denbi ciqaab ah oo xubin ciidan ku gashay iyadoo shaqadeeda gudanaysa
  - X. Fal kasta oo kale oo sharciga madanigu magdhawgeeda ku waajibinayo dawlada
3. Qof kasta oo weerar ama hub kala hor yimaada ama hub ama xoog isku hortaaga ciidanka booliiska oo si sharciga waafaqsan u fulinaya amar ama hawlgal sharci ah, wuxuu masuul ka noqonayaa, khasaaraha naf ama maal ah ee soo gaadhay qofkaa ama cid sadexaad ama ciidanka hawsha fulinaya, marka falka waxyeelada gaystay uu lahaa qofkaasi ama ciidanka booliiska oo falka u sameeyay si waafaqsan Qodobada 33, 34, 35 & 36aad Xeerka ciqaabta guud.
4. Xaaladaha lagu sheegay faqrada 3aad ee qodobkan waa in baadhis madaxbanaan lagu sameeyo, si loo xaqiijiyo cida masuuliyada qaadaysa.
5. Baadhista Madaxabanaan ee lagu sheegay faqrada 4aad ee qodobkan, waxaa samayn kara Guddi madaxbanaan ee cabashooyinka ka dhanka ah booliiska (independent Compliant Commission)

6. Ciidanka booliisku masuul kama noqon karo dhibta soo gaadhay qof si sharci ah loo hayay ama loo qabanayay falka ay xubinta booliiska ahi ku gaysato ka hortag baxsasho ama joojin baxsi, hadii uu adeegsanayo qofku hub lamid ah ka uu booliisku sito, marka xubinta booliisku si taxadir leh u dhaqantay.

CUTUBKA 11AAD
WADA SHAQAYNTA CIIDANKA IYO MAAMULADA GOBOLADA

Qodobka 46aad

Wada shaqaynta Ciidanka iyo maamulada Gobolada & Degmooyinka

1. Fadhiyada ciidanka booliiska ee Gobollada waxay qabanayaan hawlaha la xidhiidha xoojinta nidaamka iyo sugidda nabadgelyada.
2. Ciidanka booliiska waxa Gobollada uga Wakiil ah Taliyahaqaybaha, oo isku xidhaya dhammaan laamaha ciidanka booliiska ee heer Gobol, isla markaana xidhiidhinaya ciidanka booliiska iyo maamulka gobolka iyo hay'adaha iyo laamaha kale ee xukuumada.
3. Taliyaha qaybta ee Gobolku wuxuu wada shaqayn la leeyahay Guddoomiye Degmo (District Commissioneer), Guddoomiyaha Gobolka, ciidammada iyo hay'adaha kale ee qaranka.
4. Degmo kasta waxay lahaanaysaa saldhig ama saldhigyo booliis, ciidanka ka tirsan saldhigga booliiska ayaa maamulka degmada kala shaqaynaya xoojinta nidaamka iyo suggida ammaanka.
5. Taliyaha Saldhigu wuxuu wada shaqayn dhow la yeelanayaa Gudoomiyaha Golaha Degaanka ee Degmada.
6. Haddii ay dhacdo xaalado nabadgelyo-darro oo saameeya laba degmo ama ka badan ee isla hal Gobol, waxa agaasinka hawsha booliiska la wareegaya Taliyaha Qaybta booliiska Gobolkaas, isagoo la shaqaynaya Guddoomiyaha Gobolka, kana tilmaan qaadanaya Taliyaha Ciidanka.
7. Haddii Degmooyinka hawsha nabadgelyada laga qabanayaa ku yaaliin laba Gobol ama wax ka badan waxa awoodda hawlgelinta ciidanka booliiska la wareegaya taliyaha ciidanka, isagoo ka tilmaan qaadanaya Wasiirka Arrimaha Gudaha.
8. Haddii ay dhacdo in dembiile ka baxsado meesha uu dembiga ku galay, una gudbo degmo kale, soo qabashadiisu waa waajib saaran fadhiga booliiska ugu dhow, sidoo kale booliiska Degmada uu dembiga ku galay waa raacdaysan karaan si loo soo qabto; waxase shardi ah inay la socodsiiyaan booliiska xadka ay ka hawlgelayaan.
9. Gudoomiyayaasha Goboladu waxay qaybaha ciidamada booliiska ee Goboladooda ka caawinayaan wax kasta oo suuragal ah oo ay hawshooda ku fulin karaan.
10. Gudoomiyayaasha Golayaasha Degmooyinka ee magaalo madaxyada Gobolada ee fadhiyada talisyada qaybuhu ku yaalaan, waxay qaybaha booliiska ee Degmooyinkooda ka taageerayaan dhaqaalaha iyo baahi kasta oo daruuri u ah gudashada hawshooda.

11. Gudoomiyayaasha Golayaasha Degmooyinka kale, waxay taliyaasha saldhigyada/saldhiga Degmooyinkooda ka taageerayaan dhaqaalaha iyo baahi kasta oo daruuri u ah gudashada hawshooda.

12. Ciidanka booliiska ee Degmo kasta waxay D/hoose kala shaqaynayaan cashuur ururinta iyo arrimaha kale ay maamulada Degmooyinku gacan siin ka dalbadaan ee sharciga waafaqsan.

13. Wada shaqaynta ciidanka booliiska ee lagu sheegay faqrada qodobkan, waxba uma dhimayso, wada shaqaynta iyo waajibaadyada dhinacyada ee lagu sheegay Xeerka Anshaxa Ilaalinta Nabadgalyada ee Xeer Lr 51, xeerka waddo-marista, xeerka socdaalka iyo xeerarka kale ee dalka.

**CUTUBKA 12AAD
QODOBADA GABA-GABADA**

**Qodobka 47aad
Amarada & Tilmaamaha (Tallooyin) Joogtada ah.**

Taliyaha ciidanka booliisku wuxuu awood u leeyahay markii waqti la joogaba inuu soo saaro

- a) Awaamiir joogto ah oo la xidhiidha hagaag u socodsiinta arrimaha uu dhigayo Xeerka iyo xeer nidaamiyihu
- b) fasaxyada, shaqo qoris, mushaharka, beddelka, shaqo ka saarid, tababarrada,
- c) ogolaanshaha isticmaalka hubka iyo rasaasta
- d) u dhamaystirka lebiska iyo qalabka xubnaha ciidanka
- e) wadashaqaynta booliiska iyo hay'adaha kale ee dawlada
- f) Wixii awaamiir ah ee sharciga waafaqsan ee fududaynaya hawlaha ciidanka ama kartida iyo anshaxa hagaagsan ee ciidanka ama arrimo kasta oo la xidhiidha arrimaha kor ku xusan.

**Qodobka 48aad
Kormeerka dhaqangelinta & dhamaystirka Xeerkan**

Kormeerka dhaqangelinta Xeerkan iyo dhamaystirka xeerarka, iyadoo la soo saarayo xeer-nidaamyada, hagayaasha, hab-raacyada iyo xafiisyada uu dhisayo, waxaa masuul ka ah Wasiirka Wasaaradda Arrimaha Gudaha.

**Qodobka 49aad
Awoodda Maamul ee Xeerka**

Wasiirka Wasaaradda Arrimaha Gudahu isagoo kala tashanaya Taliyaha ciidanka booliiska, wuxuu soo saarayaa Xeer-nidaamiye aan ka hor-imanayn Xeerkan oo uu xeerkan ku dhaqangelinayo kuna faahfaahinayo, ugu badnaan sanad gudihii oo ka bilaabanta maalinta Xeerku dhaqangalo.

**Qodobka 50aad
Tirtirid**

Waxaa la tirtiray ama la laalay xeer kasta oo xeerkan ka hor-imanaya.

Qodobka 51aad
Dhaqangalka Xeerka

Xeerkani wuxuu dhaqangelayaa marka Golayaasha Xeer- dejintu ansixiyaan Madaxwaynuhuna saxeexo.

C/risaaq Siciid Ayaanle
Xoghayaha Guud ee Golaha Wakiilada JSL

Baashe Maxamed Faarax
Gudoomiyaha Golaha Wakiilada JSL